

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/37/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6023200087
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:6023200087.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom zo sudcov: Michal Novotný (sudca spravodajca) ako predseda senátu, JUDr. Jana Martinčeková ako členka senátu a JUDr. Martin Tiso ako člen senátu vo veci žalobcu: C. I., R.. XX. O. XXXX, N. XXX, I., zastúpeného: JURAJ MACÍK advokátska kancelária, s.r.o., IČO: 54 459 958, Petelenova 4, Banská Bystrica, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia z 18. januára 2023, č. UPS/US5/SSVODPPKPC/SOC/2023/2048-VAC, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. BB-28 Sa 7/2023-58 z 28. novembra 2023 takto

rozhodol:

- I. Kasačná sťažnosť sa zamietá.
- II. Účastníkom sa nepriznáva právo na náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie a konanie pred správnym súdom

1. Z administratívnych spisov žalovaného vyplýva, že žalobca na základe § 40 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia v znení neskorších predpisov požiadal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica o peňažný príspevok na opatrovanie svojej manželky K. I.. Posudkový lekár úradu práce na tento účel posúdil jej zdravotný stav a svoje závery vyjadril v lekárskom posudku z 23. augusta 2022. Za rozhodujúce ochorenie ustálil poruchy chrbtice - stavy po operácii chrbtice a medzistavcových platničiek, rozsiahle degeneratívne zmeny III. a IV. stupňa s ťažkými poruchami funkcie (recidivujúcimi chronickými iritáciami nervov až radikulopatiami s motorickým deficitom na periférii trvalého charakteru, insuficiencia svalového korzetu) podľa kapitoly XII odd. A pol. 1 písm. d) prílohy č. 3 zákona č. 447/2008 Z. z., ku ktorému priradil mieru funkčnej poruchy 50 % (z možného rozpätia 50 až 60 %). Vychádzajúc aj zo sociálneho zisťovania zaradil manželku žalobcu do stupňa odkázanosti II. Na základe toho tak úrad v komplexnom posudku z 31. augusta 2022 dospel k záveru, že nie je odkázaná na opatrovanie v zmysle § 14 ods. 4 cit. zák., a rozhodnutím z 19. septembra 2022 nepriznal žalobcovi žiadaný peňažný príspevok.

2. Žalobca v podanom odvolaní namietol, že manželka má trvalo obmedzenú mobilitu (nesmie sa predkláňať, nie je schopná samostatných úkonov, pre oporu v barlách si nemôže nič odniesť), ako aj poruchy pamäte, a preto ju musí všade sprevádzať. Žalovaný (pracovisko v Banskej Bystrici) vykonal 7. decembra 2022 v domácnosti žalobcu a manželky sociálne šetrenie, z ktorého zistil, že manželka sa pohybuje o dvoch nemeckých barlách, trpí závratmi, výpadkami zorného poľa, má bolesti a po dome prejde len pár krokov. Po schodoch prejde s pomocou bariel a v sprievode inej osoby, vie samostatne zmeniť polohu na lôžku, ale potrebuje pomoc pri vstávaní z ľahu do sedu a zo sedu do stoja. Jest' a piť vie samostatne, ale jedlo musí pripraviť a priniesť žalobca. Pri osobnej hygiene potrebuje pomoc pri strihaní nechťov, ako aj pri hygiene celého tela. Využíva nadstavec na toalete a madlá, žalobca dáva pozor, aby nespadla. Žalobca takisto kontroluje, či manželka užíva lieky. Na základe toho žalovaný

vyhodnotil jej odkázanosť pri jednotlivých činnostiach (v prílohe č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov) takto: plný počet bodov jej priznal za vyprázdňovanie močového mechúra, vyprázdňovanie hrubého čreva, po 5 bodov jej priznal pri stravovaní a pitnom režime, osobnej hygiene, obliekaní, vyzliekaní, zmene polohy, sedení a státi, pohybe po schodoch, pohybe po rovine, orientácii v prostredí, dodržiavaní liečebného režimu a potrebe dohľadu; žiaden bod jej nepriznal pri celkovom kúpeľi. Celkovo odkázanosť manželky žalobcu zhodnotil 65 bodmi, čomu podľa cit. prílohy č. 3 zodpovedá stupeň odkázanosti III.

3. V odvolacom konaní ďalšej posudková lekárka ústredia (pracovisko v Banskej Bystrici) opätovne posúdila zdravotný stav manželky v lekárskom posudku z 10. januára 2023, v ktorom zvýšila mieru jej funkčnej poruchy na 70 % podľa kap. XIII odd. A pol. 8 písm. d) prílohy č. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. [močové ústrojenstvo - postihnutie obličiek - malígný tumor obličky - recidívy]. Na základe lekárskeho nálezov ustálila, že u nej pretrváva riziko luxácie bedrového kĺbu hlavne pri hlbokých sedoch a je liečená psychiatrom; kardiologické choroby nepovažovala za posudkovo významné. Z toho a z výsledkov sociálneho šetrenia uzavrela, že manželka potrebuje pomoc pri sebaobslužných úkonoch: stravovanie, osobná hygiena, celkový kúpeľ, obliekanie, niektoré zmeny polohy, pohyb po schodoch, pohyb po rovine, orientácia v neznámom prostredí, dodržiavanie liečebného režimu. Dodala, že sice trpí poruchou mobility, „avšak nie je úplne imobilná a motorická schopnosť horných končatín je zachovaná. Orientácia nie je narušená, popisovaná je depresívna porucha a organická porucha osobnosti, popisovaný stav však nie je natoľko závažný, aby vyžadoval nepretržitý dohľad inou fyzickou osobou“. Preto ani žalovaný v komplexnom posudku zo 17. januára 2023 nenavrhol príspevok na opatrovanie a preskúmaným rozhodnutím z 18. januára 2023 zamietol odvolanie žalobcu. Zdôraznil, že zaradeniu do III. stupňa odkázanosti s počtom bodov 65 prislúcha priemerný rozsah potrebnej pomoci 4 až 6 hodín denne. Manželka žalobcu tak nie je odkázaná na opatrovanie v zmysle § 14 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z. z.

4. Proti rozhodnutiu žalovaného podal žalobca správnu žalobu, v ktorej okrem iného vytkol žalovanému, že z rozhodnutia ani podkladov nemožno zistiť, pri ktorých úkonoch sebaobsluhy je manželka odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby. Neskôr doplnil, že si vyžaduje dohľad pri väčšine (9 z 11) činností podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z., a preto jej pri potrebe dohľadu malo byť priradených 0 bodov. Správny súd však tu napadnutým rozsudkom č. k. BB-28 Sa 7/2023-58 zamietol túto správnu žalobu. V odôvodnení odkázal na závery lekárskeho a komplexného posudku s tým, že žalovaný sa vyčerpávajúco vysporiadal s námietkami žalobcu. Správny súd tiež zdôraznil, že nemožno stotožňovať pomoc s dohľadom. Posudkový lekár žalovaného podľa neho zhodnotil, že manželka žalobcu potrebuje faktickú pomoc pri niektorých činnostiach, čo sa premietlo do určenia stupňa odkázanosti. Žalobca bol osobne prítomný pri sociálnom šetrení a sám pri ňom uviedol, pri ktorých činnostiach jeho manželka potrebuje pomoc. Preto správny súd nepovažoval za dôvodnú jeho námietku, že mu tieto činnosti nie sú zrejme. II.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenia k nej

5. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca domáhal najskôr zrušenia tohto rozsudku, neskôr aj jeho zmeny tak, že sa zruší rozhodnutie žalovaného a vec sa mu vráti na ďalšie konanie. Aj v kasačnej sťažnosti namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutí žalovaného a úradu práce. Zotrval na názore, že jeho manželka vyžaduje starostlivosť pri väčšine činností uvedených v prílohe č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z., a preto podľa § 49 ods. 12 cit. zák. mal byť stupeň jej odkázanosti VI. Pomoc pri deviatich činnostiach musí nevyhnutne zahŕňať aj dohľad pri týchto nich. Nepovažoval za podstatné, že sa zúčastnil sociálneho šetrenia, lebo povinnosť vec náležite odôvodniť je povinnosťou žalovaného. Prevzatie záverov komplexného posudku do odôvodnenia rozhodnutia je možné, len ak je posudok dostatočne odôvodnený a pre účastníka zrozumiteľný. Podľa neho však komplexný posudok a rozhodnutie žalovaného nedostatočne vyhodnotili potrebu dohľadu, ak konštatovali, že u manželky nie je dokumentované psychické postihnutie, pri ktorom je nutný trvalý dohľad. Neskôr žalobca osobitne upozornil na rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 7 Ssk 53/2023 (č. 84/2024 ZNSS).

6. Žalovaný navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť, pretože rozhodnutie považoval za vecne správne a zákonné.

III.

Posúdenie veci kasačným súdom

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok v celom rozsahu (§ 453 ods. 1 SSP) a predchádzajúce konanie pred správnym súdom bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) bez ohľadu na uplatnené sťažnostné body (§ 453 ods. 2 v spojení s § 203 ods. 2 SSP).

8. Predmetom prerokúvanej veci je peňažný príspevok na opatrovanie žalobcovej manželky. Tá je ťažko zdravotne postihnutou osobou v zmysle § 2 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z. s mierou funkčnej poruchy

70 %; sporným však zostalo, či je odkázaná na opatrovanie, čo je podmienkou priznania tohto príspevku (§ 40 ods. 1 cit. zák.). Podľa § 14 ods. 4 cit. zák. je fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na opatrovanie, ak stupeň jej odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby je V alebo VI podľa prílohy č. 3 k zákonu č. 448/2008 Z. z. Podľa § 49 ods. 10 zákona č. 448/2008 Z. z. sa dosiahnuté body v prvom až dvanástom bode odd. A prílohy č. 3 sčítajú a stupeň odkázanosti sa určí na základe celkového počtu bodov. Podľa § 49 ods. 12 cit. zák. však platí, že ak fyzická osoba pri posudzovaní odkázanosti podľa prílohy č. 3 odd. A dvanásteho bodu (potreba dohľadu) dosiahne 0 bodov, jej stupeň odkázanosti je VI a na body dosiahnuté podľa prvého až jedenásteho bodu sa neprihliada. Podľa poznámok k dvanástemu bodu cit. prílohy sa hodnotí potreba dohľadu pri jednotlivých činnostiach podľa prvého až jedenásteho bodu. Pritom platí, že fyzickej osobe patrí 0 bodov, ak je odkázaná na dohľad pri väčšine (teda najmenej šesť) činností, 5 bodov, ak je odkázaná na dohľad počas dňa minimálne pri troch činnostiach, a 10 bodov fyzickej osobe, ktorá nie je odkázaná na dohľad pri žiadnej z činností.

9. Podľa § 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z. je podkladom pre rozhodnutie o peňažnom príspevku na kompenzáciu komplexný posudok, ktorý sa podľa § 15 ods. 1 vypracúva na základe lekárskeho posudku podľa § 11 ods. 11 a na základe posudkového záveru zo sociálnej posudkovej činnosti podľa § 13 ods. 9. Súčasťou lekárskeho posudku podľa § 11 ods. 11 sú závery k jednotlivým druhom odkázanosti podľa § 14 ods. 4 cit. zák. Posudzovanie odkázanosti je však aj súčasťou sociálnej posudkovej činnosti [§ 13 ods. 1 písm. d) zákona č. 447/2008 Z. z.], a preto je súčasťou aj posudkového záveru podľa § 13 ods. 9. Judikatúra už opakovane vyslovila, že lekárske posudky (a logicky aj z nich vychádzajúce komplexné posudky) predstavujú dôležitý dôkaz v správnom konaní, ktorý správny orgán vyhodnocuje z hľadiska úplnosti, presvedčivosti a toho, či sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami (porov. napr. rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 6 Ssk 2/2022). Žalovaný aj správny súd tak musia skúmať, či obsah, prípadne odôvodnenie posudkov nie sú v rozpore s obsahom lekárskeho správ alebo niektoré lekárske správy nezohľadňujú, alebo či nie sú svojou celkovou skladbou nepreskúmateľné (v tomto smere porov. napr. rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 7 Ssk 7/2022). Keďže lekárske posudky, sociálny posudkový záver, komplexný posudok a rozhodnutie úradu práce, resp. žalovaného na seba nadväzujú, orgány verejnej správy môžu v odôvodnení svojho rozhodnutia preberať ich závery (porov. aj žalobcom cit. rozsudok sp. zn. 7 Ssk 53/2023, č. 84/2024 ZNSS).

10. V prerokúvanej veci lekárske posudky žalovaného svedčia o tom, že posudková lekárka sa zaoberala všetkými lekárske správy, ktoré mala k dispozícii, a v nich dokumentovanými ochoreniami manželky žalobcu. Na základe toho zrozumiteľne vysvetlila, ktoré postihnutia považovala za podstatné a aké obmedzenia manželke spôsobovali. Osobitne zdôraznila jej problémy s mobilitou, ktoré sa prejavili obmedzeniami pri niektorých sebaobslužných úkonoch. Z komplexného posudku celkom jasne vyplýva, o aké oblasti ide a koľko bodov za ne bolo pridelených (stravovanie, osobná hygiena, celkový kúpeľ, obliekanie, niektoré zmeny polohy, pohyb po schodoch, pohyb po rovine, orientácia v neznámom prostredí, dodržiavanie liečebného režimu). To zodpovedalo vyjadreniam žalobcu pri sociálnej posudkovej činnosti, pri ktorej sám uviedol konkrétne činnosti a úkony, s ktorými manželke pomáha. Citovaná príloha č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. pri jednotlivých oblastiach sebaobsluhy vymedzuje konkrétne činnosti; podľa toho, či a v akom rozsahu pri nich fyzická osoba potrebuje pomoc, prideli sa danej oblasti buď 10, 5 alebo 0 bodov. Stupeň odkázanosti V, pri ktorom sa môže považovať za odkázanú na opatrovanie, môže dosiahnuť len fyzická osoba, ktorá získa 25 bodov alebo menej. Znamená to, že fyzická osoba by musela získať po 5 bodov v piatich oblastiach, prípadne po 10 bodov v dvoch oblastiach a v jednej ďalšej 5, no v ostatných by nesmela získať žiaden bod. V prerokúvanej veci záznamy zo sociálneho zisťovania dostatočne podporujú záver, že manželka žalobcu potrebuje pri vyprázdňovaní močového mechúra a hrubého čreva len minimálnu pomoc, ktorá spočíva v presune na toaletu a z nej (kvôli jej obmedzenej mobilite). Preto boli obe tieto oblasti ohodnotené 10 bodmi. Hodnotenie ďalších oblastí (okrem celkového kúpeľa) 5 bodmi má takisto oporu v tomto zázname; vo väčšine z nich žalobcov manželka vyžaduje pomoc len pri činnostiach, kde je potrebný presun alebo kde sa nemôže zohýbať. Skutkový záver, že na základe získaných viac než 25 bodov stupeň jej odkázanosti nie je V ani VI, tak má aj dostatočnú oporu v administratívnom spise.

11. Pokiaľ ide o potrebu dohľadu, bolo manželke žalobcu priradených 5 bodov, čo znamená, že vyžaduje potrebu dohľadu pri troch až piatich činnostiach z 12. Na to, aby pri tomto bode dosiahla počet bodov 0, kedy by jej stupeň odkázanosti bol VI, by musela byť odkázaná na dohľad pri väčšine činností uvedených v bodoch 1 až 11 prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z. (porov. už cit. vysvetlivky v tejto prílohe). So žalobcom nemožno súhlasiť, že pomoc nevyhnutne znamená aj potrebu dohľadu, pretože dohľad je pojmovovo užšou kategóriou (porov. tiež napr. rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 7 Ssk 82/2021). Aj zo žalobcom citovaného rozsudku sp. zn. 7 Ssk 53/2023 vyplýva, že dohľad spočíva skôr v cieľnom usmerňovaní a riadení úkonov sebaobsluhy u osôb, ktoré nie sú dostatočne spôsobilé na takéto riadenie

a usmerňovanie. To je prípad osôb s duševnými postihnutiami, ktoré síce môžu byť fyzicky aj zmyslovo schopné vykonávať jednotlivé činnosti, ale nedokážu si ich plnohodnotne uvedomovať, cielene ich usmerňovať a riadiť. Taká osoba je napr. fyzicky a zmyslovo schopná jesť a piť, ale nevie, či a kedy tak má robiť; vie sa umyť, okúpať a obliecť, ale nerozumie zmyslu týchto úkonov, takže nevie, ktoré časti je potrebné a dôležité si umyť, ako sa treba obliecť a upraviť, aby to zodpovedalo príležitosti a vonkajším podmienkam. Posudková lekárka žalovaného v lekárskom posudku zrozumiteľne vysvetlila, že manželka žalobcu je orientovaná a jej psychické poruchy zásadne neovplyvňujú jej schopnosti. Ani žalobca pri sociálnom zisťovaní netvrdil, že by jeho manželka nerozumela zmyslu jedenia či pitia, hygieny alebo kúpeľa, obliekania, vyzliekania, pohybu a pod.; výslovne zmieňoval len problém s orientáciou a s užívaním liekov, čo sú len dve oblasti z celkových 11. Podľa kasačného súdu tak pridelených 5 bodov v oblasti potreby dohľadu (bod 12 prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 Z. z.) má dostatočnú oporu v administratívnom spise, a preto stupeň odkázanosti VI nevyplýva ani z § 49 ods. 12 zákona č. 448/2008 Z. z.

IV.

Záver

12. Na základe uvedených úvah kasačný súd dospel k záveru, že nie je daný žiaden zo zákonných dôvodov kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, a tak ju podľa § 461 SSP rozsudkom (§ 457 ods. 1 SSP) zamietol.

13. O trovách bolo rozhodnuté podľa § 167 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, keď žalobca vo veci úspech nemal a žalovaný ho síce mal, kasačný súd však nezistil výnimočné dôvody, aby sa mu nárok na náhradu trov priznal.

14. Tento rozsudok prijal senát pomerom hlasov 3:0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.